PASAULIO
ANYKŠTĖNAS
2015 GEGUŽĖ
Nr.5 (59)
PASAULIO ANYKŠTĖNŲ BENDRIJOS LAIKRAŠTIS KIEKVIENAM, LAIKANČIAM SAVE ANYKŠTĖNU

Anykščių akademija: pirmieji absolventai

Greitai lekia laikas! Rodos, ką tik, nukritus pirmiems rudens lapams, pakvietėme Jono Biliūno gimnazijos moksleivius į Anykščių akademijos atidarymą, jaudinomės, kaip pavyks įgyvendinti Pasaulio anykštėnų bendrijos pirmininko pavaduotojo rašytojo Rimanto Vanago sumanytą projektą. O štai 2015 m. gegužės 6 d. jau pakvietėm pirmuosius absolventus į Anykščių akademijos pirmųjų mokslo metų baigimo iškilmes.

Prieš iškilmingąją dalį dar vyko įprastinis darbas: baigiamąją paskaitą skaitė garbus svečias – prof. Algirdas Antanas Avižienis. Kaip visada, projekto vadovas R. Vanagas pristatė svečią, pabrėždamas, kokia tai spalvinga asmenybė, ir juokaudamas: „Visai nesvarbu, ką profesorius pasakos, jau šitam žmogui tai galima kalbėti, ką tik jis nori“. Kaip savo žodžių patvirtinimą R. Vanagas gimnazistams parodė savo 600 puslapių knygą „Avižienio algoritmas“, kurią rekomendavo perskaityti norintiems sužinoti daugiau apie profesorių.

Prof. A. Avižienis paruošė labai įdomią paskaitą „Apie kompiuterius ir erdvėlaivius“. Priminsiu, kad lietuvis mokslininkas, kurio visas tėvo giminės „kelmas“ įleidęs šaknis Anykščiuose, yra sukūręs save pasitaisančius kompiuterius NASA tyrimų centre (JAV), užpatentavęs šį išradimą, apdovanotas aukštais apdovanojimais (juos galima pamatyti A. ir A. A. Avižienių labdaros ir paramos fondo patalpose Vilniaus g. 41). Šis fondas finansuoja ir Anykščių akademijos veiklą. Buvo labai įdomu pamatyti pirmojo pasitaisančio kompiuterio modelį, filmą apie nepilotuojamų tarpplanetinių JAV kosminių tyrimų erdvėlaivių „Woyager“ kelionę tolimųjų Jupiterio, Saturno, Urano ir Neptūno planetų link.

Pasibaigus paskaitai, Anykščių rajono savivaldybės meras Kęstutis Tubis pasveikino pirmuosius absolventus. Meras dėkojo tiems, kurie mokė ir kurie mokėsi, pabrėždamas, kaip svarbu ugdyti jaunosios kartos patriotizmą, meilę savo gimtinei, susipažinti su žmonėmis, garsinančiais Anykščius. Jis skatino ir pažinti pasaulį, keliauti, studijuoti ir kitų šalių universitetuose, bet savo patirtį vėliau būtinai parvežti į tėviškę.

Ši akimirka su projekto dalyviais, laikančiais sertifikatus, vadovais, prof. A. Avižieniu ir meru K.Tubiu turėtų liudyti, jog pirmieji mokslo metai Anykščių akademijai buvo sėkmingi.
Ritos Babelienės nuotr.

Meras įteikė pirmuosius sertifikatus: pirmoje laidoje Anykščių akademiją baigė 22 gimnazistai, suburti mokytojos Dalios Andriuškevičienės, mielai talkinusios per visus mokslo metus. Sertifikatus sukūrė Vilniaus anykštėnė grafikė Loreta Uzdraitė, taip pat dalyvavusi iškilmėse. Malonu matyti buvo ir Kauno anykštėnų atstovą Romą Pačinską, atvykusį pasidžiaugti mūsų projekto sėkme.

Visi absolventai gavo dovanų naujausią R. Vanago knygą „Akivaras“. Tai dar viena serijos „Sieliai“ knyga apie Anykščių kraštą, šiuokart – apie pokario žmonių gyvenimą ir likimus. Dainavo aktorius bardas Gediminas Storpirštis, prieš tai atidžiai klausęsis prof. A. A. Avižienio paskaitos. „Keista vieta Lietuvos žemėlapyje tie Anykščiai... Kažkoks Lietuvos dvasios, silicio slėnis, o dabar dar ir akademiją turite! Niekur neteko matyti mokslo įstaigos, mokančios pažinti ir pamilti savo gimtinę – ir kaip tai yra nuostabu!“, – džiaugėsi aktorius.

Vakaro pabaigoje, šiltai padėkoję vieni kitiems, sustojome bendrai nuotraukai. Sutarėme, kad naujais mokslo metais tęsime akademijos veiklą: liko dar daug nepaliestų temų, nebuvo pakviesta daug žymių anykštėnų, turinčių ką papasakoti Akademijos klausytojams.

Judita Skačkauskienė,
PAB ats. sekretorė

„Prie mano namo auga stebuklingas medis”

Sveikindami poetą Antaną DRILINGĄ 80-mečio proga, pateikėme jam keletą klausimų.

Jubiliejus – proga apmąstymams... Esate sukūręs įsimintiną romaną „Laimės kūdikio gyvenimas“. Pavadinimas, sprendžiant iš turinio, ironiškas. O kokie iš tiesų šviesiausi, laimingiausi Jūsų gyvenimo epizodai, prisiminimai? Ir – nelaimingiausi?

Negaliu pasakyti, kad ,,Laimės kūdikio gyvenimas“ (beje, šis romanas išleistas ir prieš penketą metų iš naujo) autobiografinis kūrinys, tačiau norėjau jame pakalbėti apie savo kartą, o, kaip žinia, kiekvieno žmogaus likimas – tai ir jo kartos likimas. Šiuo požiūriu romanas tikroviškas ir jame atsispindi daugelis tipiškų praeito šimtmečio antros pusės jaunų žmonių bruožų. Taigi – ir mano.

Išskirti savo asmeninį šviesiausią gyvenimo epizodą (ar nelaimingiausią) neįmanoma: jie kartojosi, keitė vienas kitą, tarytum koks bėgimas ratu arba būsena sūpuoklėse. Be abejo, didžiausia vertybė – pats gyvenimas. Kaip pavadino savo vieną paskutiniųjų knygų Marcelijus Martinaitis: ,,Mes gyvenome”...

Esate įvairių žanrų meistras: eilėraščių, romanų, libretų, publicistikos. Kuris Jums arčiausiai širdies? Kuriuo kūriniu labiausiai didžiuojatės?

Aišku, arčiausiai širdies – poezija, nors nežinau, kodėl ji mane apsėdo dar vaikystėje – juk eilėraščius pradėjau rašyti būdamas

Tęsinys 2 p.

Laikraštį remia A.ir A.A. Avižienių paramos ir labdaros fondas

„Prie mano namo auga stebuklingas medis"

Atkelta iš 1 p.

dešimties metų. Kuo nors didžiuotis iš to, ką padarei, suprantama, būtų nelabai padoru. Galėčiau nebent pasakyti, kad labiau pasisekusiu man atrodo romanas „Ateiti ir išeiti" (išleistas 1993 m.), kritikų supeiktas ir visaip interpretuotas. Man jis svarbus ne tik visa savo estetika bei turiniu, bet ir tuo, kad bandžiau prisiliesti prie Antano Baranausko asmenybės, prie jo paprastų žmogiškųjų savybių, nekeliant vyskupo ant pjedestalo ir ieškant jo ryšių su mūsų laikmečiu.

Teko girdėti, jog ne vieną kūrinį parašėte Plikiškiuose, – ar tai tiesa? Jei taip – kokie tai kūriniai? Kaip apibūdintumėt savo ir gimtinės santykį? Išsaugoti tėvų namus ne kiekvienam pasiseka...

Taip, Plikiškių kaime, kuriame gimiau, padaryta dauguma darbų, ypač antrojoje gyvenimo pusėje. Nekalbu jau apie tai, kad savo metu populiari knyga „Žmonės prie vieškelio" parašyta prie tėvų stalo ir apie savo bei tėvų kartos gyvenimą (vėliau šios knygos motyvai įjungti į prieš dešimtmetį išleistoje knygoje „Aš juos mylėjau"). Gimtinė man – šventa vieta, turinti savo aurą, kur lengva alsuoti ir laimė būti. Iš Plikiškių kaimo likęs tik pavadinimas, žmonių čia nebėra, o man atrodo, kad, eidamas vieškeliu, vis tiek juos sutinku – gyvus ir savus.

Kaip atsitiko, kad susidomėjote religija, kunigais? Daugeliui Jūsų kūrybos gerbėjų tai buvo netikėta. Turiu omeny ir monsinjorą Kazimierą Vasiliauską, apie kurį parašėte knygą, ir Česlovą Kavaliauską, pas kurį kadaise man pasiūlėte nuvažiuoti.

Dvasininkai, nepaisant ateistinio „auklėjimo", man niekada nesukėlė kokio nors pasipriešinimo: tikintys tėvai dar vaikystėje įteigė, kad dvasininkus reikia gerbti. Pagaliau dauguma jų yra išsilavinę, intelektualūs, aukštos kultūros žmonės. Tai kodėl su jais nebendrauti! Jie tokie pat, kaip ir mes, tik gal už daugelį mūsų įdomesni savo dvasingumu. Su monsinjoru Kazimieru Vasiliausku aš daug bendravau, kaip ir šimtai su juo susitikusių: jis visiems buvo suprantamas ir pats visus suprato. O Česlovas Kavaliauskas – iškili asmenybė, daug nuveikusi ne tik sielovadoje, bet ir kultūroje. Deja, ir jis laikui bėgant primirštamas, kaip primirštamas ir buvęs Anykščių klebonas Albertas Talačka (su juo man taip pat teko nemažai bendrauti), suvaidinęs ypatingą vaidmenį ugdant mūsų krašto kultūrą. Tempus fugit, kaip sakė romėnai: laikas bėga.

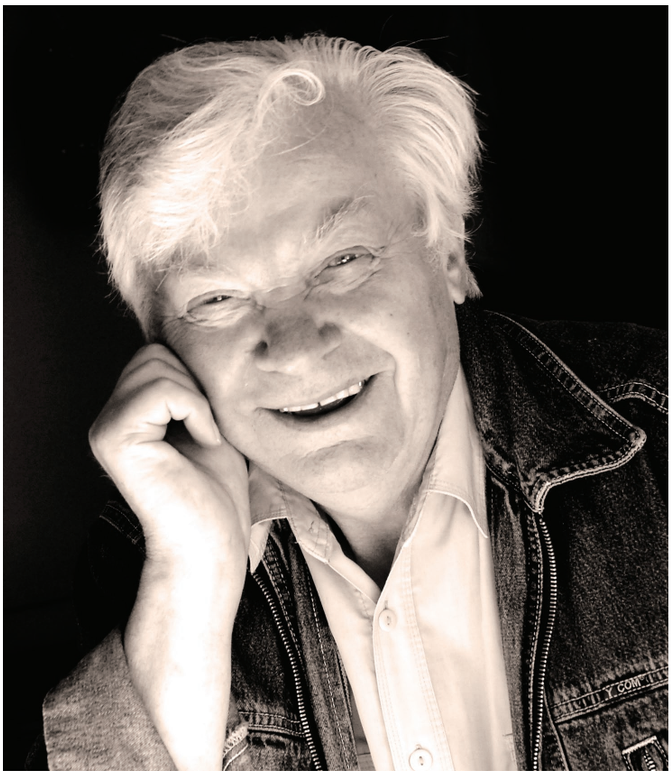

Jono Junevičiaus nuotr.

Kas Jus artimiau pažįsta, žino, jog esate ne tik žodžio, bet ir obliaus, pjūklo meistras, kitaip tarus – stalius. Ką Jums duoda šis darbas? Paguoda jis, paveldas – ar būtinybė, dar vienas būdas išsireikšti?

Prisiliesti prie medžio ir suteikti jam gyvybę – didelė dvasios atgaiva. Tai viena iš grožio formų, o man likimas lėmė visą gyvenimą ieškoti grožio. Juk tai kūryba!

Kalbino Rimantas Vanagas

PRINOKĘ VAISIAI

Iš eilėraščių knygos „Atšvaitai" (2013 m.)

xxx

Jaunyste,
Neklausyki patarimų ir pamokslų,
Neklausyk:
Iš meilės šulinio,
Besotė,
Gerk,
Nes meilė –
Tavo privilegija.

xxx

Aš nuolatos svaigstu
Ne nuo gyvenimo ir meilės,
Ne nuo išgerto vyno
Ir ne nuo moters kerinčių akių,
Aš nuolatos svaigstu
Nuo paslapties,
Kuri iš begalybės spinduliuoja –
Nežinoma,
Nesuprasta,
Nepalytėta.

xxx

Sirpsta vyšnios mano soduos,
Sirpsta vyšnios,
Noksta mano soduos,
Noksta soduos
Obuoliai,
Saulės tiek pasaulyje,
Kad akys
Raibsta nuo šviesos ir šilumos;
Sirpsta vyšnios,
Noksta obuoliai:
Tai buvo vakar.

xxx

Tas birželio dangus –
Laša šviesos lašai
Tiesiai į širdį,
Tie rugpjūčio grūdai –
Tiesiai į burną,
Tas žmogaus tylėjimas
Vasaros vidurdienį –
Artėjimas prie amžinybės.

xxx

Iš negyvos prūsų kalbos,
Iš aisčių buvusio būdo,
Iš mirusiųjų atminimo,
Iš kardo, ginančio laisvę,
Iš mirties už tėvynę
Atpažįstu tave,
O Lietuva!

xxx

Naktis tokia skaidri –
Lyg nesvarumas
Staiga apėmęs būtų:
Lengvas kūnas,
Ir siela skrenda erdvėje,
Ir begalinėj šviesoje
Kitaip pasaulį supranti,
Nors nežinai –
Kyli
Ar krenti.

xxx

Prie mano namo auga
Stebuklingas medis:
Nuo jo šakų prinokę krenta
Eilėraščiai.

Svečiuose pas Kauno anykštėnus

Gegužės 30 dieną anykštėnus į svečius pasikvietė PAB Kauno anykštėnų draugija. Ne šiaip pasikvietė – Lietuvos sporto universitete buvo eksponuojama Anykščių vaikų kūrybos ir dailės mokyklos auklėtinių paroda. Joje 17 autorių, dalyvavusių 2013 metų plenere Troškūnuose, rodė po vieną savo kūrinį.

Neslėpsime, labai smagu buvo įžengti į tokią rimtą įstaigą, pereiti didžiules ekspozicijas su Lietuvos sportininkų iškovotomis taurėmis bei medaliais ir antrajame aukšte patekti į anykštėnų „dailiokų“ parodą. Pasirodo, jaunųjų anykštėnų parodą kabinti padėjo net pats universiteto rektorius Albertas Skurvydas ir kancleris Mindaugas Balčiūnas. Į renginį atvyko ir Anykščių vicemeras Sigutis Obelevičius kartu su imtynių treneriu Arvydu Krikščiūnu. Vilniaus anykštėnų sambūriui atstovavo Rasa Pajarskienė kartu su broliu Regimantu Žiliu, profesionaliu fotografu, o dabar dar bestudijuojančiu menotyros mokslus.

Gaila, kad iš parodos autorių buvo tik viena Eglė Skačkauskaitė, atskubėjusi iš Vilniaus. Ji čia susitiko su savo mokytojais Rūta Pelegrimiene ir mokyklos direktorium Arūnu Vilkončium. Susirinkusiems anykštėnams buvo ne tik kuo pasidžiaugti, bet ir aptarti kūrinius, ateities sumanymus.

Eglė Skačkauskaitė. **Troškūnų vienuolyno kampelis.** *Tapyba.*

Nuoširdus ačiū Kauno anykštėnams, aktyviajam Romui Pačinskui už surengtą šventę!

Tomas Ladiga kitokiame amplua

Gražų gegužės 19 d. vakarą į tėviškę atvyko Pasaulio anykštėnų bendrijos valdybos narys, Kauno VDU Muzikos akademijos dainavimo katedros vedėjas, profesorius Tomas Ladiga. Atvyko ne vienas, o su trimis savo magistrantėmis, besirengiančiomis valstybiniam egzaminui.

– Šiandien nedainuosiu, būsiu dėdė profesorius. Pristatau jums aukščiausio žmogiško balso savininkes – sopranus: Editą Astrauskaitę – Šeduikienę, Mariją Sandingą Palmaitytę ir Aurą Burneckaitę . Visos solistės susijusios su Anykščiais: Marijos mama tikra anykštėnė, Edita tuokėsi Svėdasų bažnyčioje, o Aura ir mano sūnus Jurgis buvo paralelinėse klasėse pradinėje mokykloje, o koncertmeisterei, tarptautinių konkursų laureatei Rūtai Blaškytei, kuri čia mums talkina kiekvieną kartą, metas suteikti anykštėnės statusą“, – nuotaikingai kalbėjo prof. T. Ladiga.

Solistės atliko įvairių epochų kompozitorių kūrinius, skambėjo G. F. Hendelio, K. V. Gliuko, Dž. Verdžio, A. Boito, Dž. Pučinio, J. F. Masne, Š. Guno, A. L. Veberio, J. Štrauso, F. Lou operų ir operečių arijos.

Anykštėnai labai šiltai sutiko jaunąsias solistes, palinkėjo sėkmės egzaminuose ir nepamiršti, kad kelią į būsimą šlovės olimpą jos pradėjo mūsų Koplyčioje, savo dėstytojo gimtinėje...

Judita Skačkauskienė, PAB ats. sekretorė

Anykštėnų knygų derlius

SAULĖKALNIO AUKŠTUMOSE

Nebegalėdamas toliau dirbti statybos įmonėse, Algirdas Ražinskas tapo aktyviu literatų klubo „Marčiupys“ nariu, rašo eilėraščius, juos publikuoja spaudoje ir išleistose knygose, skaito kultūros renginiuose, visą savo laiką paskyręs savišvietai, kūrybai, kultūrinei veiklai, yra T. Mikeliūnaitės kultūros premijos laureatas.

Jau daug metų poezija – svarbiausia Algirdo Ražinsko gyvenimo dalis, gal net visuma, išsivystanti į vis sudėtingesnę struktūrą, įpareigojančią ieškoti naujų meninių erdvių. Tai liudija penkios eilėraščių rinktinės: „Vilkmergė“ (1999 m.), „Vystančio žiedo viltis“ (2001 m.), „Vėjovartos“ (2002 m.), „Sausledis“ (2004 m.) ir „Saulėkalnis“ (2014 m.). Paskutinioji, pasirodžiusi po ilgokos pertraukos – solidi daugiau nei puspenkto šimto puslapių knyga. Ši poezijos rinktinė prasideda eilėraščiais, kurių epigrafai paimti iš „grynojo meno“ atstovo R. M. Rilkės kūrybos. Vokiečių poeto skverbimasis į giluminius dvasios ir intelekto klodus, ieškojimas atsakymo į esminius žmogaus egzistencijos klausimus, filosofinė mąstysena atsidūrė Algirdo dėmesio centre, gal paskatino autorių būties reiškinių analizei.

„Saulėkalnyje“ esama ir prozos intarpų. Juos galima būtų priskirti esė žanrui arba filosofiniams pamąstymams. Šiuose dialoguose su skaitytoju autorius kalba apie Pradžią, Meilę, Tiesą, Baimę, Tikėjimą, Liūdesį, Laimę, Sąžinę... Remdamasis savo patirtimi, pasitelkia Šventraščio, mitologijos šaltinių faktus, antikos mąstytojų, Ž. Ž. Ruso, Senekos, F. Nyčės, Č. Milošo, A. Šliogerio ir kitų šviesių protų mintis, požiūrį į žmonių ryšius, santykį su tikrove.

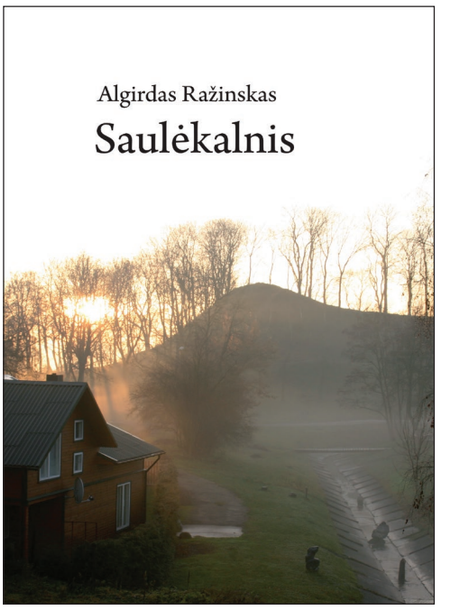

A. Ražinskas nepamiršta meilės lyrikos, šiai temai skirta nemažai posmų. Moters kūno kultas, geismų bedugnė, prašymas „neužpūsti akimirkos šventos“.... Ilgesys, vienatvės baimė, vis aštrėjantis savo laikinumo suvokimas suskamba minorinėmis gaidomis. Algirdo lyrinis herojus skaudžiai jaučia tikrovę, mąsto, fiksuoja savo būsenas laike ir erdvėje. Kiekvienas eilėraštis – tai nerimstančios sielos dienoraštis, kurį nėra lengva skaityti. Tarp eilėraščių neretai terpiasi prozos tekstai – žvilgsnis į save kaip „geismo ir kalbos vergą“ , o žodį suvokiant kaip žmogaus pradžią.

Knygoje randame ir poemų – keliolika ilgų, po kelis puslapius užimančių eiliuotų padavimų, sugrįžimų į vaikystės dienas, asmenybių dramų. Autorius išbando ir miniatiūros, trumpo eilėraščio žanrą (skyrius „Blyksniai“). Iš tiesų, čia žodžiai lyg blyksniai, žymintys minties ir jausmo trajektoriją, tarp eilučių lieka tarpelis į gelmę.

Knygos pabaigoje išspausdinta dvidešimt A. Ražinsko išverstų bolševikų sušaudyto rusų poeto akmeisto Nikolajaus Gumiliovo eilėraščių. Šio poeto kūrybinis palikimas, pakylėjantis virš pilkumoje skęstančios minios, matyt, imponavo vertėjų.

Knyga išleista – įrišta – paties autoriaus rankomis, tad jos, matyt, bus tiek, kiek norinčių ją perskaityti...

Vygandas Račkaitis

Iš tėvo lūpų…

Anykščiuose gyvenantis buvęs ilgametis „Lietžemūktechnikos“ darbuotojas ir literatas Minvydas KAZLAUSKAS užsimojo papasakoti apie gimtuosius Čiukus, kadaise klestėjusius prie Jaros. Spausdiname ištraukėlę iš spaudai rengiamos jo knygos, kurios pradžioje – jo tėvo Antano Kazlausko (1893-1983) dienoraščio fragmentai.

Antanas ir Juzė Kazlauskai vestuvių dieną 1927 m.
Nuotr. iš M. Kazlausko asm. archyvo

SVĖDASŲ „ŠKALOJ“

1902 m. mane motutė išvežė į Svėdasų *škalą* mokytis. Mokytojas rusas su gražiai sušukuota barzda manęs klausė, kaip pavardė, vardas ir iš kur. Už mane viską pasakė motutė, o jis visus duomenis surašė į didelę knygą. Po to man parodė, kur reikės sėdėti. Atidarė čia esančią spintą, kurioje buvo labai daug knygų. Išsirinko vieną ir atnešė man, parodė, ką reikės išmokti. Ta knyga vadinosi *„Russkaja azbuka“*.

Tėvai man nusamdė miestelyje butą pas tokią *pročką* (skalbėją) Marijoną. Graži buvo moteris, tik viename žande buvo didelis spuogas, o jos motina buvo stora ir dar pikta, žinoma, aš jos bijojau. Naktį gulėdavau ant pečiaus. Marijona virdavo valgyti ir, reikia pasakyti, skaniai.

Mano mokyklėlė buvo visai netoli, čia pat gyveno ir mokytojai. Šioje *škaloje* mokinosi vieni berniukai, mat, buvo taip priimta, kad mergaitėms mokslo nereikia, jos ištekės ir be jo. Mokinių buvo visokių. Toks Semėniokas prie visų kibdavo ir mušdavosi, todėl aš jo prisibijojau. Pamenu, Zobarskiokas nešiodavo labai didelę kepurę (gal ji buvo tėčio), o pats viršugalvis buvo nuzulintas ir blizgėjo. Dėl jo didelės galvos mes jį vadindavome „plaktuku“.

Vieną naktį iš Miškinių kaimo kilęs Rimšiokas pavogė mano *pliurniką* (plunksninę), kuriame laikydavau gripelius (rašymui ant lentos) ir kotelį. Pasiskundžiau mokytojui, ir jis netrukus suradęs kaltininką jį paklupdė prie lentos.

Prie pat mūsų *škalos* buvo toks aukštas sudegusio namo mūras ar siena. Išdykaudami ten užvijome žydo rudą ožką, išgąsdinta ji ėmė ištisai bliauti. Pasigirdus skambučiui, visi subėgome į mokyklą. Žydas pradėjo bartis, bet mes lyg nekalti laikėmės santūriai ir neišsidavėm.

Pas mus į mokyklą ateidavo kunigas tikybos mokinti. Taip pat ateidavo ir popas. Jis iš savo katiliuko mus apkrapydavo. Aš kažkodėl nuo jo krapymo pasislėpavu po *skameika* (suolu). Jis man nieko nesakydavo, o gal nepastebėdavo. Po krapymo liepdavo visiems atsistoti ir sugiedoti *„Bože, caria chrani“* („Dieve, saugok carą“). Buvo visokių: vieni gieda, kiti šaiposi.

Svėdasuos prisižiūrėjau visokių įdomių dalykų. Anais laikais žmonės buvo labai tikintys. Sekmadienį mišių laike miestely žmonių nepamatysi. Visų čia atvažiavusių arkliai nukinkyti, ienos pakeltos aukštyn, o arkliai pašerti ėda. Tik vienas tvarkos *dabotojas* vaikšto po miestelį. Tai *stražnikas*, arba kitaip *uriadnikas*. Jo uniforma labai baisi. Atrodo, lyg jisai čia gyvena tarp laukinių žmonių. Kepurė aukštu brylium, juoda, raudonom siūlėm su kokarda. Munduras jo juodas, smauktas, užpakaly dvi kišenės, jis trumpas, raudonom siūlėm apvedžiotas, diržas platus, ant jo kabo braunikas. Per petį diržas ir ant jo kardas. Kelnės juodos su raudonom siūlėm, plačios. Batų aulai ilgi iki kelių ir nulekeruoti smagiai blizga. Šitoks žmogus labai skirdavosi nuo kitų žmonių, ne vien dėl to, kad jo tokia uniforma, bet kad jis kitatautis, t.y. rusas. Jis kalba pusiau rusiškai, pusiau lietuviškai.

Kartą *uriadnikas* norėjo nuginkluoti vieną *šposininką*. Mat, tas atėjo į miestelį ir atsinešė su savimi medinį šautuvą, kurį pats ir pasidarė. *Uriadnikas*, pamatęs žmogų su šautuvu, ėmė šaukt:

– Stok, *ruki* aukštyn!

O tas tik atsiklaupė ant vieno kelio ir pradėjo cielyt tiesiai į *uriadniką*. *Uriadnikas* ne juokais išsigando, ėmė bėgt ir pasislėpė tarp žmonių.

Po kurio laiko pradėjo atsirasti ir lietuvių, kuriems patikėdavo *uriadniko* pareigas. Žinoma, jie turėjo būti tarnavę caro kariuomenėje ir mokėti šiek tiek rusiškai.

Toj *sielskoj škaloj* išbuvau tris žiemas. 1905 metais į Svėdasų miestelį netikėtai suvažiavo socialistai. Buvo sekmadienis, vienas socialistas turėjo prisisegęs *puštalietą*. Tuo metu uriadnikas buvo pas žydą krautuvėje. Pamatęs nematytus žmones ir dar ginkluotus, jis pasislėpė krautuvėj po prekystaliu ir ten ištupėjo tol, kol socialistai paėmę iš žydo tuščią bačką, išsinešė ir pastatė miestelio aikštėje. Vienas iš jų, su barzdele ir gražiai apsirengęs, užlipo ant bačkos ir ėmė kalbėti susirinkusiems. Kalbėjo daug ir gražiai. Po šios prakalbos keli įėjo į *sielską škalą* ir iš ten išsinešė caro ir carienės paveikslus. Juos numetė viduryje miestelio ant akmenų grindinio ir sušaudė sakydami, kad taip padarys ir su jais gyvais. Tie patys socialistai iš monopolio nešė ir metė gatvėn degtinę. Nesudužusius butelius greit susirinko miesčionys. Po tokio jų pasirodymo visi susėdo į vežimus ir išvažiavo į Kamajų pusę dainuodami:

Atsisakom nuo senojo svieto,
Apsivalom nuo jojo purvo,
Despotizmo nekenčiam mes kieto
Ir kraujuotojo sosto senųjų žmonių.

Žmonės, susirinkę pulkeliais, dar ilgai tarpusavyje kalbėjosi. Vieni pritardami girdėtoms mintims, kiti abejodami. Gi vienas pasisakė pažinęs svarbiausiąjį kalbėtoją. Jis sakė: žinau, tai Smalskiokas.

O Svėdasų *škalos* mokytojas rusas netrukus po socialistų apsilankymo kažkur išvažiavo. Čia atkėlė lietuvį mokytoją, jo pavardė buvo Černevičius.

Vardai ir datos

Birželis

6 d. Sukanka **85** metai, kai Keblonyse (Anykščių r.) gimė tautodailininkė aplikatorė **Genovaitė Miškinytė-PETUCHOVIENĖ**. Gyvena ir kuria Anykščiuose.

7 d. Sukanka **80** metų, kai 1935 m. Anykščiuose gimė tautodailininkas, tapybos akmeniu pradininkas **Stanislovas PETRAŠKA**. Mirė 2009 m. Anykščiuose, palaidotas senosiose kapinėse.

17 d. Sukanka **125** metai, kai Kunigiškiuose gimė Lietuvos karinis ir visuomenės veikėjas, artilerijos pulkininkas, dailininkas ir politinis kalinys **Alfonsas SKLĖRIUS**. Mirė 1943 m. lageryje Sibire, palaikai perlaidoti Kauno Petrašiūnų kapinėse-panteone.

23 d. Sukanka **55** metai, kai lietuvių tremtinių šeimoje Sibire gimė, paskui Anykščių rajone užaugo teisininkas, buvęs policijos pareigūnas, dabartinis Anykščių meras **Kęstutis TUBIS**.

24 d. Sukanka **80** metų, kai Nakonyse chorvedys, muzikos pedagogas ir vargonininkas **Jonas Zenonas BERNADIŠIUS**. Gyvena Kėdainiuose.

25 d. Sukanka **75** metai, kai Anykščiuose gimė inžinierius ekonomistas, buvęs ilgametis Anykščių vandens tiekimo įmonės vadovas **Rimantas Stanislovas BUTKEVIČIUS**. Gyvena Anykščiuose.

Parengta pagal www.anykstenai.lt informaciją.

PASAULIO ANYKŠTĖNAS
ISSN 2029-4077
© Pasaulio anykštėnų bendrija
Redakcija: Vilniaus g. 41, LT-29145 Anykščiai
Tel. (8 381) 54404, 54432, 53724
Redaktorė Silvija Mažeikytė
mob. 8 699 89825
raskila6@gmail.com

El. paštas: p.anykstenai@gmail.com,
Redakcinė grupė: Rimantas Vanagas, Tautvydas Kontrimavičius, Vygandas Račkaitis, Viktorija Steniulytė, Rasa Milerytė
Interneto svetainė www.anykstenai.lt
Maketavo Rūta Žebuolytė
Tiražas 500 egz.

Išleido ir spausdino
UAB „Petro ofsetas“
Savanorių pr.174 D
LT-03153 Vilnius
Tel.+370 5 273 33 47
El. p. priemimas@petroofsetas.lt
www.petroofsetas.lt